

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveša«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. Člani sekecije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3112

Jugoslovanskemu učiteljstvu!

Po sporazumnih in složnih sklepih XIV. glavne skupščine JUU 18. in 19. avg. t. l. vstopa Jugoslovansko učiteljsko združenje, združenje prosvetnih delavcev, po lagoma ampak sigurno, v dobo skupnega konstruktivnega dela, v dobo, ki briše in meče v pozabljenje vsa notranja trenja nedavne preteklosti, v dobo, ki naj v iskrenem delu združi vse ono, kar more vzljubiti naše vrste in delovati za uresničenje velikih nalog Jugoslovanskega učiteljskega združenja, da s popolno voljo izvede v življenju naše učiteljske družbe oni svetli princip naše skupščinske resolucije izražen v kratki, ampak izbrani besedi: Slo ga. Velika je duša našega tovariša učitelja, velika je njegova razumnost in zato je močna tudi njegova pripravljenost dati za razvoj strpnosti maksimum mogočega. Odstranjeni majhni razlogi, trdno prepričanje, da je našim vrstam potrebna najpopolnejša kompaktnost, želja da povrnemo svojemu stanu mnogo izgubljenih pridobitev in lepo ime, nam omogoča edino složno in bratsko delo, a to že samo po sebi jamči za solidne rezultate. Dajemo vse za skupnost, da bi od nje mnogo več dobili.

Po začrtanem redu dela v naši organizaciji naj bi vsa sreska društva obnovila delo v septembru in oktobru t. l., izvolila upravne in nadzorne odbore, katerih mandat bo tajal tri leta in se posvetila čim aktivnejšemu delu za interese svojega naroda, šole in učiteljskemu stanu. Želja je, da imajo sreska društva pri svojem delu čim več iniciative, in ne bo v škodo pripomba, da naj se izvolijo v bodoče sreske odbore vsi oni tovariši (ice), ki so najaktivnejši delavci za slo go in sporazumno delo. Vse važnejše pojave iz življenja našega stanu in šole je treba dostavljati naši »Narodni prosveti«, ki bo od sedaj nesumljivo organ učiteljskega Jugoslavije. Toplo priporočamo tovarišem naj bodo njeni dopisniki predvsem predsedniki sreskih učiteljskih društev in tudi drugi naši prijatelji, ki imajo voljo do tega dela.

Opozarja se na posebno važno dejstvo. Naši tovariši delajo med narodom. Stiki z narodom, zaupanje, ki ga ima ta do dobrega učitelja, precizno poznavanje življenja svoje okolice in drugo, omogočajo jugoslovanskemu učitelju, da izvede mnoge dobre ideje v kraju, a škodljive odpravlja. Da bi bil vsak učitelj na čistem z dejstvom, ki je ideja, proglašena od večine večine za dobro, je brezpogojno potrebno, da postane član Jugoslovanskega učiteljskega združenja, da spremlja tisk svojega stanu, ki bo na dostojni višini. Danes smo močna, važna in solidna organizacija, kar nam je tudi naš narodni kralj v svojem pismu poudaril. Da bi postali močnejši in v vplivu na poslovanje osnovne šole in učiteljsva sigurnejši, moramo vsi postati člani svojega združenja. Poiščimo si, tovariš in tovarišica, način, da vse tovariše svojega sreza privabimo na vpis v članstvo. Naše osebne zveze, dopisi in drugo naj naredijo vse mogoče, da se najdemo vsi v enem kolu — kolu zaupanja, sloge, vzajemne ljubezni — kolu Jugoslovanskega učiteljskega združenja.

Verujemo, da bo imelo naše članstvo od sedaj manj neprimlik nego prej. To nam potrjujejo gotove obljube, a tudi naše prepričanje je, da se bo homogeno združenje mnogo več upoštevalo nego društvo, ki je v razpadu. Ako se bodo pojav-

ljali primeri krivic in nezakonitosti pokrenemo vse mogoče, da se spoštujejo zakoni in rehabilitirajo oni, ki so nezaznajo prizadeti. Posebno se opozarja, da morajo biti tozadevna poročila do dovršenosti točna. Tovariši predsedniki, ki odpravljajo take predstavitve za intervencije, morajo dati jasne predloge, takoj odpraviti predmet in dobro spoznati stvar samo. Centralna uprava se bo zavzemala samo za člane svojega združenja, zato naj se intervencije za nečlane niti ne zahtevajo.

Našemu tisku je treba posvetiti popolno pažnjo in vero. S širokim sodelovanjem naših tovarišev je treba omogočiti, da postane naš tisk bitje srca vsega učiteljskega širom naše domovine. Vsaka iskrena pripomba o tem kar našemu tisku primanjkuje, se bo sprejela s polno tovariško hvaležnostjo. »Narodna prosveta«, »Jugoslovenec«, »Učitelj« so postali listi učiteljske armade, in zato jih mora vsak njen vojak redno prejemati in pravočasno plačati. Pomagajmo vsi, da postane naš tisk činitelj, ki imponira s svojo jedrnatostjo in močjo in preseneča s svojo naklado. Ne pozabimo, da so to sedaj listi homogenega in nedeljivega učiteljskega naše domovine Jugoslavije.

Finančni odbor XIV. glavne skupščine je v svojem skupščinskem poročilu poudaril, da dolguje članstvo za liste in časopise združenja 1.362.058 Din. Razni vzroki so omogočali, da se je dolg povzpел do te številke, ki je nesumljivo velika. Ker ne obstojajo razlogi, da se dolžna naročnina ne pošilja in obstoja obveznost, da se dolg poravnava, se tovariškom priporoča članstvu, da najkasneje do konca tekočega koledarskega leta poravnava svoje materialne dolžnosti napram svojemu združenju. Smatra se, da bo ta tovariški apel imel več moralne moči, nego službeni nalogi in se radi tega pričakuje, da tovariši ukrenejo vse mogoče, da bo dolg poravnat. Čekovni račun glasi: Jugoslovansko učiteljsko združenje — Beograd št. 53.081. Na čeku je označiti na račun česa se denar pošilja.

Na podlagi sklepa seje glavnega odbora od 20. avg. t. l. se naslavlja gornji poziv učiteljstvu.

Želeč vsem tovarišem in tovarišicam složno, sporazumno in tovariško delo jim pošiljamo tovariške pozdrave.

Predsedstvo JUU:

Predsednik: Ivan Dimnik.

Podpredsednik: Đorđe Mirkov.

Podpredsednik: Todor Dimitrijević.

Tajnik: Milinko Lazić.

Člani glavnega odbora:

Izvršni odbor: Mara Krstonošić, Viktorija Flere, Svetolik Avramović, Jęfta Krlejić, Marko Milovanović, Dragotin Prokić, Dragomir Ostojić, Svetislav Gojko-
vić, Josip Pezelj.

Predsedniki sekcij: Marko Cvetković, Đuro Logomerac, Svetolik Janković, Peter Grego, Stevo Bilčar, Milan Stangolija, Dušan Velimirović.

Člani: Uroš Zdravković, Bogdan Vešović, Dušan Vitorović, Čedomir Milošević, Lazar Brajčević, Miroslav Dabić, Vaso Oreščanin, Vlado Višošević, Jovan Milojević, Ivan Blažević, Simo Radetić, Bonifacij Kalebić, Metod Kumelj, Franc Voglar, Ciril Hočevnar.

leve. Učiteljstvo v slovenski pokrajini je uživalo velik ugled in imelo odličen vpliv pri reševanju stanovskih vprašanj le vsled svobodnega, po učiteljskem razsodku urejevanega tiska, ki je bil takrat mogoč le v lastni tiskarni.

Kako pa je učiteljstvo plačevalo to uslugo Učit. tiskarni? Ali se jo je oklenilo z vsemi svojimi močmi, jo podpiralo z deleži, z naročili itd.? Ugotovim samo to, da je delala in živila Učit. tiskarna 20 in še več let z okrog 200 deleži. Šele v zadnjem času se opaža več živahnosti in se priglajajo tovariši in tovarišice v večjih množinah za sprejem v zadrugo.

Učiteljska tiskarna, z velikim prometom je po svojih pravilih in stavljenu namenu izključno učiteljska ustanova. Da bo pa ta zadruga tudi dejansko last vsega učiteljstva, je potrebno, da se vsi tovariši in vse tovarišice oklenejo tega našega največjega stanovskega podjetja. Pristopijo naj kot zadrugniki z deležem Din 250[—], katerega lahko poravnajo v 10 mesečnih obrokih. Tiskarna je moderno opremljena, zalaga učne, pomožne, strokovne in leposlovne knjige, prodaja učila in vse šolske ter pisarniške potrebščine, izdeluje zvezke in ima moderno knjigovodstvo. Naročajte pri njej in privabite ji še drugih, stalnih odjemalcev!

Zadruga Učiteljska samopomoč v Ljubljani posluje 36 let. Njen namen je: pomagati članom (njihovim družinam) v najtežjih časih — ob smrti z denarnimi podporami. V ta namen je izplačala od ustanovitve do danes Din 2.730.417.50. Ta zadruga ima podporni sklad, iz katerega podeljuje bolnim in drugače pomoči potrebnim članom denarne podpore kot brezobrestna posojila. Na dveh zadnjih sejah je prisodilo načelstvo 73 članom Din 152.100[—]. Starostni podporni sklad, ki je bil pred enim letom ustanovljen (§ 13, odst. 3. naših pravil), bo v nekaj letih prevzel in z obrestmi tega sklada plačeval članke prispevke za najstarejše člane, to je tiste, ki so najdalje časa člani te zadruge.

Veliko so koristili, ki jih uživajo in prejemajo člani in njihove družine neposredno od te ustanove. Učit. samopomoč vrši vsa leta sem uspešno svoje človekoljubno delo. Nad 20 let je imela okrog 200 članov. Človek bi mislil, da je učiteljstvo bogato založeno z denarjem, ker se tako lahko odreka denarnim podporam. V zadnjih desetih letih se je zvišalo članstvo nad 2500. Mnenja sem, da je to število še veliko premajhno za približno 4000 učiteljev in učiteljic, premajhno vsled tega, ker so včlanjeni tudi profesorji in njihove žene, soproge in vdove učiteljev. Današnja podpora ob smrti znaša Din 12.600[—]. Koliko bi znašala posmrtnina pri 4000 ali 5000 članih, kar bi bilo po treznem in preračunljivem razsodku vseh pripadnikov učiteljskega stanu prav lahko doseči, naj si cenjeni čitatelji izračunajo sami.

Sprejemni pogoji zahtevajo od priglaseca, da je zdrav in da ni nad 45 let star. Sprejemne pristojbine s prispevkom za podporni sklad in deležem vred znašajo od Din 87[—] do Din 146[—] (po starosti). Kdor pa želi prejeti 100% posmrtnino (v dobi od 25 do 45 let), doda tem zneskom še doplačilo; slednje pa ni obvezno in se lahko vsakdo včlani s samo zgornj navedenimi zneski. V tem slučaju se po starosti odračuna od posmrtnine 1% do 24%. Vsak smrtni slučaj se poravnava s prispevkom Din 5[—], kateri se v posmrtnini izplača družini ali preostalem od umrlega člana.

To so vse dajatve, ki jih nalaga posamezniku članstvo v Učit. samopomoči. Če imaš svinčnik in papir, izračunaj znesek za svoje obveznosti za 10, 20 let pri 1% umrljivosti, na to pa primerjaj izdatke s prejemki. Vračunaj še možnost manjletnega članstva (zgodnja smrt) ali podpore v nesrečah, misli na to, da s svojimi prispevki lajšaš gorje mnogim tovarišem in njihovim družinam, na vse to se boš gotovo odločil za članstvo v naši največji podporni zadrugi.

Vsa potrebna pojasnila daje Učit. samopomoč v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. Samopomoč za učiteljske otroke v Ljubljani obstoja že nad 3 leta. Pomaga z denarnimi prispevki učiteljskim družinam ob smrti ali polnoletnosti njihovih otrok. Priglasenja za to zadrugo prihajajo tako počasi, da ima danes okrog 240 zavarovancev. Dvomim pa, da bi učiteljstvo v dravski banovini ne imelo več za tako zavarovanje godnih otrok, še bolj pa dvomim, da bi starši teh otrok ne bili potrebni denarnih podpor kakor jih ta zadruga izdaja.

Očetje in matere, za vas je bila zadruga ustanovljena, vam se hoče pomagati v težkih časih, priglasiite svoje otroke (od 3—10 let) in deležni boste vseh v pravilih določenih dobrot!

Dokler je učitelj zdrav, še na ta ali oni način uravnaveja pičle mesečne prejemke z mnogimi neizbežnimi izdatki. Gorje mu pa, če ga zgrabi težka bolezen! Delo v šoli je naporno in v mnogih ozirih zdravju škodljivo. Ni čudno, če je leto za leto manjši procent učiteljskega osebja na bolezenskih dopustih.

Za te nesrečnike se pripravlja bolniško zavarovanje. Že letošnja pokrajinska skupščina je na pobudo nekaj tovarišev, ki se

zanimajo za ta problem, načela to važno in nujno vprašanje. Na letošnjih zborovanjih po sreskih učiteljskih društvih se boste razgovarjali o tem predmetu. Pripravite se za debato, pokažite resno voljo, da hočete i sebi ustvariti nekaj dobrega.

Če si 10 mesecev pošteno in vestno vršil vse delo v šoli, v uradu, v stanovski organizaciji ali kakih gospodarskih ustanovi, si potreben poštenega oddiha. Pojdij korjui!

Pred par meseci se je v Ljubljani ustanovilo »Društvo za zgradbo obmorskega doma v Omišlju na Krku«. To društvo ima tam že kupljen svet, na katerem bo stal ličen dom, namenjen učiteljstvu v okrepitve in za odih. Če bodo tovariši (ice) prav razumeli klic tega društva, bo v nekaj letih stala v Omišlju ponosna stavba, ki bo leto za letom sprejemala učiteljstvo pod svoj gostoljubni krov. Za uresničenje tega načrta je potrebno, da vplača samo 200 članov deleže po Din 2500[—], ki so vplačljivi v 25 mesečnih obrokih po Din 100[—]. Ali se bo izmed 4000 učiteljev in učiteljic našlo to število? Priporočim naj še, da se bo zidalo samo z nabranim denarjem in ne obremenjevalo doma z izposojili ter da bodo imeli člani (poznejši zadrugniki) izdatne popuste za bivanje in prehrano v domu. Do zdaj se je priglasiilo okrog 70 članov. Pojasnila se dobivajo pri Učiteljski samopomoči v Ljubljani.

Učiteljski dom v Ljubljani! Kje je ta? Zastonj vprašuješ po njem in ga iščeš po ljubljanskih cestah in ulicah! Nad 40 let se zbira denar za ta dom, ki naj bi nudil učiteljskim otrokom poceni stanovanje in hrano, dobro vzgojo in potrebno nadzorstvo. Zakaj je tu odreklo učiteljstvo z zadostnimi prispevki? Par sto grafičnih delavcev je postavilo v sredini ljubljanskega mesta krasno palačo, poštarji si prav zdaj gradijo svoj dom, učiteljstvo v 40 letih tega ni zmoglo. Se danes oddaja svoje otroke v nehygienična stanovanja in dostikrat v dvomljivo oskrbo in nadzorstvo. Vzgjaja in nadzoruje naj jih po ljubljanskih ulicah ljubi Bogec!

V zadnjih dneh se svetlika skromna zvezdica na tem temnem obzorju. Od zadrugnikov je zavistno (30. IX. 1934.), če bo dobila zvezda potrebni sijaj ali ne. Prijemimo pa, da brez moralne in gnotne podpore vsega učiteljstva ne bo nikoli poslopja učiteljskega doma v Ljubljani. S par stotinami zadrugnikov, kakor jih ima Učiteljski dom danes, se ne bo zgradil in vzdrževal zavod za 100 ali še več otrok kakor bi bilo potrebno. Prav resno naj razmišljajo o tem oni podeželski tovariši — družinski očetci, tovarišice — matere, ki žele poslati svoje otroke v srednje ali strokovne šole, pa do danes še niso zadrugniki Učiteljskega doma v Ljubljani. Zvestoba za zvestobo!

Se bi lahko našteval razne stanovsko-gospodarske ustanove, ki ponajveč vsled premajhnega števila članstva ali splošnega nezanimanja od strani učiteljstva ne izkazujejo večjih uspehov, ampak le životarijo bedno življenje.

Po teh ugotovitvah je potrebno, da se ozremo še na senčno stran naših stanovsko-gospodarskih ustanov. Skušajmo odgovoriti na vprašanje: Zakaj naše gospodarske ustanove ne uspevajo tako dobro, kakor one raznih drugih stanov? Ali je učiteljstvo v naši banovini res tako slabo organizirano, slabše plačano kot drugod, manj zavedno in manj delavno?

Slovenski učitelj je že od nekdaj slovel kot dober organizator, ki je v »Zavezi« in sedaj v »Jugoslovanskem učiteljskem združenju« stal in delal v prvih vrstah. Slovenski učitelj je bil početnik za širšo organizacijo vse države in je ustvaril podlago za JUU v Jugoslaviji in gradi še dalje na vseslovanski učiteljski organizaciji. Danes je član učiteljske organizacije iz dravske banovine predsednik JUU v Jugoslaviji.

Prejemki tovarišev in tovarišic v naši banovini so prav taki kot onih po drugih delih Jugoslavije. Znanosti so tu ali tam v naših krajih težje življenjske prilike (letovašča, oddaljenost od železnice itd.), vendar so splošni življenjski pogoji precej enaki v vsi državi.

Nezavednosti in nedelavnosti ni očital učiteljstvu v dravski banovini še noben razsoden in pravičen kritik. Vprašajmo Kmetijsko družbo v Ljubljani, Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo, Čebelarско društvo, vodstvo Sokola in gasilstva v Jugoslaviji, razna kulturna, sportna, prosvetna, tujsko-prometna in razna druga društva: ali in v koliki meri se udeležujejo učitelji in učiteljice v njihovih vrstah. Od vseh teh organizacij boste dobili poveljne odgovore in ugotovitve, da je vse polno učiteljev, ki organizatorično in idejno vodijo njihove podružnice in odseke, ustanavljajo nove, skrbje za primerna predavanja, praktičen pouk, zabavo in tako vzdržujejo potrebne stike kmečkega doma s centralami. Nšetetokrat se je poudarjalo in ugotavljalo od nepristranskih voditeljev, da njihove organizacije in podružnice v precejšnji meri najbolj uspevajo prav tam, kjer je učiteljstvo svoje telesne in duševne sile stavilo rade volje in nesebično v njih službo. Kmetško-nadaljevalnih šol, gospodinjstkih

Naše gospodarske ustanove

Menda ga ni vprašanja iz stanovskega delokroga, katerega bi v raznih člankih ne bil omenil in podrobneje razpredal naš »Učit. tovariš«. V zadnjih letih je priobčil lepo število člankov o stanovsko-gospodarskih ustanovah, zlasti teh, ki so v naši banovini. Članki, napisani ponajveč od vodilnih članov teh ustanov, so podrobno opisovali bistvo teh ustanov, navajali koristi, ki jih uživajo organiziranci in priporočali vstop v te organizacije. Uspehi so se sicer pokazali, vendar ne taki kot bi bilo pričakovati iz stanovskega ozira in gnotnih koristi za člane same. Mislim, da ne bo odveč, če v naslednjih vrstah znova opozorimo na nekatere naše gospodarske ustanove in skušam pojasniti, zakaj te ne uspevajo tako kot bi bilo želeli.

Politični vrvež v zadnjem desetletju preteklega in v prvem desetletju sedanjega stoletja je z vso močjo pritiskal na učiteljski tisk in ga skušal podrediti svojim nazorom in zahtevam. Učiteljskim listom se je hotelo namaynost diktirati, kaj in kako naj pišejo. Ker učiteljstvo tega ni moglo in ni hotelo prenašati, so pred kakimi 30. leti tedanji voditelji ustanovili Učiteljsko tiskarno v Ljubljani. »Učiteljski tovariš«, »Popotnik«, »Slov. šol. matica«, »Mladinska matica«, »Zvonček«, »Naš rod« in ostali učiteljski tisk je našel v Učiteljski tiskarni gostoljubno streho in primerno postrežbo. V težkih, predvojnih in vojnih časih je bil ta tisk edini činitelj, ki je branil, zagovarjal in ščitil slovenskega učitelja pred mnogimi neprijatelji od desne in

šol in tečajev, mnogo drugega podrobnega gospodarskega, kulturnega in nacionalnega dela bi v veliki izmeri brez učiteljstva sploh ne bilo.

Od nekdaj je stal slovenski učitelj pri gospodarskem delu in v nacionalnem boju v prvih vrstah. Prav je tako! Želeti je le, da ostane tudi v prihodnje trdno na svojem mestu.

Naše skromno mnenje je le, da naj bi učitelj nikoli in pod nikakim pogojem ne pozabil na svoje gospodarske ustanove, to je na tiste, ki mu neposredno nudijo in prinašajo gmotnih koristi in pomoči v sili. Vprašaj se: Ali si s prav tako vemo in tolikimi gmotnimi žrtvami kot si gradil sokolski, gasilski ali prosvetni dom dela za uresničenje Učiteljskega doma? Ali si oskrbel svojo družino, da bi ob nenadni in prezgodnji tvoji smrti vsaj v prvem času živela brez večjih gmotnih skrbi? Ali si izžrpan in onemogel od drugega dela in napora za druge misli na to, da bi inicijativno in strokovno skrbel za

boljši razmah šolstva, učiteljstva in stanovsko-gospodarskih ustanov? Ali si že kdaj razmišljal o tem, da ti je stanovski tovariš, njegova družina, tovarišica v šoli vendar le več kot pa ostali stanovi? Ali si vselej in v prvi vrsti izvajal pravo tovarišstvo tudi dejansko?

Če imaš v odgovorih na ta vprašanja mirno in lahko vest, potem si cel mož, dober stanovski tovariš, vzorna tovarišica. Če je pa odgovor v eni ali drugi točki nepopoljen, premisli dobro, ali ne bi del svojih duševnih in gmotnih sil brez večje škode celoti, pač pa v veliko korist samemu sebi, obrnil v svojo in stanovsko smer.

Težko gospodarsko krizo rešujemo najprej pri sebi. Premagali jo bomo sami najbolj s tem, da vse svoje duševne in gmotne sile pravilno razdelimo in prav usmerimo. Naše gospodarske ustanove — namenjene in ustanovljene edino za učiteljstvo — bodo uspevale le ob složnem in celokupnem delu nas vseh.

I. K.

„Vas je vas in brez nje ni ničesar“

Nj. Vel. kralj Aleksander I.

Zemlja je tista, iz katere raste največje drevo in najmanjša bilka. Zemlja je tista, od katere žive ljudje in živali. Zemlja nam daje življenje, zemlja nas utrjuje sprejme, da nas znova prerodi. Kdor se je zemlji odtujil, kdor je pričel gledati njena bogastva z megle-nimi očmi, kdor se je izneveril strogi doslednosti njenega ustvarjanja in izpreminjanja, ta je postal zanj kamen, ki jo teži. Zavrgel je najosnovnejšo dolžnost, vržal je od sebe zadnjo vez, ki ga je spajala z njo in mu omogočala pravilno in resnično razumevanje življenja, vržal je od sebe ljubezen in zato nikdar ne bo mogel razumevati zakonov našega narodnega in državnega dela.

Največji naš problem, ki ga bo morala rešiti bližnja bodočnost, je gotovo problem našega podeželja. Morda bi bolj v živo zadel, če bi točneje označil ta problem kot problem organizacije našega podeželja. Misel, ki sem jo uvodoma poudaril, je gotovo osnovna misel in najtrdnjejša resnica, pa tudi največje spoznanje, ki je poglavalno sodelovanju pri našem narodnem in državnem reševanju vse one preudarne in uvidevne kulturne in gospodarske delavce, ki so spoznali edino rešitev in izhod iz vseh morečih položajev današnjega, povojnega življenja. Tem kulturnim in gospodarskim pionirjem pa je priskočil na pomoč še en faktor, ki je do nedavnega ostal skoro pasiven, zaradi tega najbrže, ker ni bilo nikogar, ki bi se mu postavil na čelo in ta največji in najmočnejši faktor je kmetijska mladina sama. Da je to resnica, je lahko postalo jasno vsakomur — kdor občuti pravo ljubezen in življenjsko navezanost na zemljo — one dni, ko je obhajala kmetijska mladina svoj veliki praznik.

S tem, da je stopila kmetijska mladina s takim elanom in tako odločnostjo v obrambo naše vasi, naše zemlje in našega podeželja sploh, je izpričala prvič, da se zaveda svojega poslanstva v bodočnosti, da je živo občutila potrebo po skupnem reševanju kulturnih in gospodarskih problemov, in tretjič, da je edina kot mlada generacija, polna pristne življenjske sile, zmožna spremeniti napačno naziranje vsega našega javnega življenja, da ni v njej več tiste stare konzervativne in tla-

čanske krvi, da je potomka rodu, ki je ohranil narodu v zgodovini vso njegovo individualnost in vključ vsemu preziranjcu bogato kulturo. Kmetijska mladina se predobro zaveda, da je prokletstvo zgodovine njenega stanu prav v tem, da ni samostojno odločal o svoji usodi, da je bil vedno tlačan pod peto tujih gospodarjev, katerim je moral plačevati desetino od svojih žuljev. Kmetijska mladina pa hoče potegniti krepko črto čez to svojo žalostno preteklost ter postaviti vse svoje sile v korist močne in enotne svobodne države, ker ve, da ima najboljšega zagovornika v svojem vladarju.

Danes se naši kmečki domovi močno krhajo. Vsak dan pobirajo vlaki po podeželskih postajah kmetstvo delavstvo in ga vozijo v tovarne. Množice našega kmetijskega ljudstva se izseljujejo, mnogi beže v mesta, da bi si z delom prislužili denar. Zavedna kmetijska mladina ve, da so to oni, ki so se izkoreninili iz domače grude in da bo njeno delo dvakrat težko, urediti tudi to. Zato hoče povedati svojim in vsem, ki jo hočejo razumeti, da je ona tista, ki hoče očuvati narodni zaklad, da nam moralnega in kulturnega prepododa ne more dati mesto, da je vir vseh teh vrvecev žive vode naša vas, da je ona rodila vse tiste velike tvorce, ki so nas otepli »večnih grobov«, da bo tudi ona dala ljudi, ki bodo vredni gesla vladarja, ki je sam izšel iz nje.

Po vsem tem se vidi, da je naša kmetijska mladina stopila v svojo ofenzivo s čisto vero v srcu in da jo bosta prav ta čista vera in idealizem rešila. Ta vera in idealizem sta dediščina Cankarjeve kmetijske matere s »Klanca« in gospodinje iz »Gadjega gnezda«.

Naše učiteljstvo, posebno mlada učiteljska generacija je prav razumela težnje kmetijske mladine. Tista, kar jo je prežela z ljubeznijo do naše grude in kmetijskega ljudstva in je ni zajel beg z dežele v bližino mesta, bo ostala zvesta svojemu delu. Ostala mu bo najmočnejša opora in bo roko v roki delala z njim za gospodarski in kulturni prepod naša vasi, ker se živo zaveda, da je v resnici »vas vas in da brez nje ni ničesar!«

Vojko Jagodič.

Podmladek Jadranske straže

Priznanje slovenskemu učiteljstvu.

Iz obširnega in izčrpnega poročila, ki ga je podal o svojem delovanju v minuli poslovni dobi Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani na svoji letošnji skupščini v Celju 3. junija t. l., navajamo le nekatere odstavke, ki poudarjajo veliko in nesebično delo naše učiteljstva ter njegove zasluge za razvoj in procvit pomorske obrambne organizacije »Jadranske straže« in njenega Podmladka med slovenskim ljudstvom. Enako prisrčno priznanje je izrekla učiteljstvu istotam skupščina mariborskega Oblastnega odbora JS.

»Jadranska straža«, ki si je v sveti in nesebični službi kralju in edinstveni jugoslovanski domovini stavila za cilj, da z vsemi sredstvi »propagande« razvija smisel našega naroda za svoj Jadran ter da budi in učvrščuje njegovo zavest o prvenstveni važnosti tega morja za našo zemljo, se je že čvrsto ukoreninila med vsemi sloji in širom vse Jugoslavije. Zgradila je trdne temelje organizaciji in poglobila v narodu čut za morje in zavest o njegovi važnosti. Viden dokaz tega dela in stremljenja je bil označen s simboličnim činom darovanja šolske ladje »Jadran« naši kralj, mornarici, da se na njej pripravljajo bodoča pokolenja pomorskih čuvarjev naše svete zemlje in svetih naših pravic.

Mladino je usmeriti na morje!

V svesti, da je mladina najvažnejši del vsakega naroda in njegove bodočnosti, poklanja Jadranska straža svojo pozornost njenemu nacionalnemu jugoslovanskemu oblikovanju in organiziranju. Največja skrb Jadranske straže je in bo, da se v mladini povsem razvije in izkristalizira zavest o prvenstveni važnosti morja za našo zemljo. Gojiti hoče v njej ljubezen za to morje kot za najdragocenejši del naše jugoslovanske zemlje, da ga spoznavajoča in ljubeča očuva sebi in svoji državi in to brez kakršnihkoli zavojevalnih namenov, da pa bo pripravljena nalik junaškim prednikom stati na braniku za kralja in domovino vedno in ob vsaki priliki, ako bi se kdaj drznil kdo stegniti neprijateljsko roko po onem, kar je samo naše in božje.

V dosegu teh vzvišenih ciljev je ustanovila Jadranska straža v svojem okrilju Podmladek Jadranske straže, pod čigar praporom se trumoma zbira jugoslovanska mladina od Triglava do Kajmakčalana. Vsem delom širne domovine pa prednjači v tem oziru dravska banovina.

Šolske oblasti so z razumevanjem tolmačile veliki pomen novega mladinskega gibanja ter ga po vseh močeh podpirale. Pri prosvetnem oddelku kraljevske banske uprave se je ustanovila Sekcija Podmladka Jadranske straže za vso dravsko banovino. Člani sekcije so zastopniki prosvetne oblasti, raznih kategorij šol, učiteljskega združenja, mladinskega tiska in Oblastnega odbora JS v Ljubljani. Sekcijo uspešno vodi načelnik prosvetnega oddelka kralj. banske uprave g. Josip Breznik.

»Slovinci, ki smo izgubili svoje morje tam okoli Trsta, smo v zadnjem letu osobito vidno stopili na plan v delu za pomorsko preorientiranost naroda. Organizacija Jadranske straže se je dvignila na dostojno višino, med mladino celo na občudovanje vzbujajočo veličino. In v tem ima največ zaslug slovenski učitelj, ki je prvi razumel njene idealne namene in njene visoke cilje. Prijel je za plug in pričel je orati ledino. 64.000 mladih stražarjev in čuvaric našega morja, številni Krajevni od-

bori in Poverjenišstva JS so v pretežni večini plod učiteljevega dela.«

»Vsem naštetim nesebičnim delavcem, katerim prednjači zavedni slovenski učitelj, naše priznanje in zahvala! Delo je človekov prvi namen in sreča domovine je njegova najvišja zapoved. In delati hočemo, ker bomo v tem delu gledali sebe in nehali ne bomo prej, da bodo uresničeni vsi naši svetli cilji.

Lasten dom ob morju bo kronal naše napore, zato bodi posvečen sleherni naš uspeh socialnemu fondu. Naj bo naš dom ob Jadranu viden dokaz naše pomorske zavesti in zgovoren opomin pohlepne sosedu, da smo tu mi tisočletni gospodarji in da ostanemo tam, dokler bo gibal poslednji Jugoslovani! Naše delo pa bo končano, ko se bodo v najzgodnejšem gorskem selu pojavili lični kroji Jadranske straže in bo slednji naš človek zrl v Jadranu veliko bodočnost pomorske sile Jugoslavije.«

»Tudi ministrstvo prosvete uvaža delo PJS in je z odlokom S. n. br. 46502 z dne 30. dec. 1933. potrdilo pravila PJS, ki jih je sekcija PJS poslovenila. Opremljena z ustreznim poslovnikom jih bo dostavila vsem Podmladkom in šolam, da z novimi silami nadaljujejo delo, ki je bilo letos še v povojih.

Največ zaslug za tolikšen podvig in razcvit mlade organizacije imajo vzgojitelji naše mladine, ki jih ni oviralo težavno šolsko in preobilno izvenšolsko delo ter so kljub številnim zaprekam znali zainteresirati v pouk jim izročeno mladino za doslej tako zapostavljano in omalovaževano morje. Z mladostnim ognjem so se vrgli na delo in uspehi so kronali njihova idealna prizadevanja. Njihova bo zasluga, ko postane Jugoslavija iz primorske države pomorska sila! Oblastni odbor in Sekcija PJS jim čestitata k uspehom in jim izrekata svojo najiskrenejšo zahvalo in priznanje! V slovenski učiteljski in profesorski zbor polaga organizacija vso nado, prepričana, da bosta vzgledno vztrajala na začetni poti za nacionalni in gospodarski podvig naroda in države.«

Tovarišice, tovariši! Ni prvo in ne zadnje priznanje obeh jadranskih skupščin v belem Celju, je pa nov dragocen dokaz našega visokega zvanja, nesebičnega dela in važnosti stanu, ki v začetnem pravcu ne bo le nadaljeval, temveč svoje sile še podvoji, da bo baš severozavadni del velike naše države z dejstvi opozoril ves jugoslovanski rod, kje je njegova edina in prava nacionalna in državna bodočnost, ter s svojimi uspehi zaklical svetu, da hoče poldrugotisočletni lastnik vzhodnega Jadrana tudi v bodoče ostati na svoji zemlji in na svojem morju svoj gospod!

Viktor Pirnat.

Vsak učitelj(ica)

je lahko član

Učiteljske tiskarne!

Bogomir Kramar 70letnik

Zadovoljstvo in dobra volja, pa zdrav humor so najboljši zdravilniki. Teh se je od svoje rane mladosti, v vseh težavah in nadlogah, v polni meri posluževal naš tovariš Bogomir Kramar nadučitelj v p. v Škofji Loki, zato pa je dočkal zdrav in čil, še vedno poln humorja, svojo sedemdesetletnico.

Kljub sedmim križem in pokoju je dan na dan na delu, posebno so mu pri srcu gasilci. Kako tudi ne, saj je škofjeloškemu gasilnemu društvu že 42 let najdelavnejši tajnik. Poleg tega pa vrši tudi tajniške posle gasilske župe. Jubilant si je stekel za razvoj in prospah škofjeloškega in tudi okoliškega gasilstva priznanja vredne zasluge.

Iz Škofje Loke, kjer je začel trgati prve hlače na šolskih klopih, je odšel v Ljubljano, na realko, od tu pa na učiteljsko, kjer so ga potrdili po prestani maturi za učitelja. Če ga še ob sedemdesetletnici ni zapustila dobra volja, koliko je je moralo biti v mladem neugnanem Bogomirju v dijaških letih. Marsikatero veselo vedo povedati njegovi sošolci, najboljše pa seveda on sam.

Zvest svojemu kraju jo je zavel po maturi v Poljane nad Škofjo Loko. Toda že po enoletnem službovanju med Poljanci je prišel domov v Škofjo Loko, kjer je ostal ves čas svojega službovanja, polnih 37 let. Za nadučitelja je bil postavljen leta 1907.

Da je bil učitelj, kakršnih je narodu treba, ne bomo poudarjali, saj priča o tem njegova priljubljenost in spoštovanje, ki mu ga izkazujejo generacije, ki jih je učil in vzgajal. Spoštovanje in ljubezen naroda, je bila vselej najboljša in najmerodajnejša ocena učiteljevega dela.

Ze kot učiteljsčnika vidimo Bogomirja na čitalniškem odru, seveda predvsem kot izbornega komika, saj je bilo to v njegovi naravi. Deloval je kolikor so mu dopuščali obilni šolski posli tudi pri drugih narodnih in karikaturnih ustanovah, posebno pri srcu pa mu je bilo gasilstvo.

Naš jubilarnt pa ni bil samo vesten učitelj in prosvetni delavec, temveč tudi skrben družinski oče. Saj je s svojo družico kljub teda-

njim težkim gmotnim razmeram svoje otroke dobro preskrbel in jih vzgojil v zavedne Sokole.

Ob njegovi sedemdesetletnici mu kličemo: »Še mnogo zdravih in zadovoljnih let, polnih dobre volje in zdravega humorja!«

Za obnovo naših narodnih plesov

V času veleseljma se je vršil v Ljubljani festival slovanske glasbe in slovanskih narodnih plesov. Predstavim, ki so se izvajale na prostem, je prisostvovalo več tisoč gledalcev. Vabilu za sodelovanje se je odzvalo okrog 20 plesnih skupin, med njimi tudi inozemske, kakor je bilo že javljeno. Kdor je resnično in z najboljšim namenom prisostvoval tem plesom, se mu je gotovo obenem z menoj odprlo toliko novih poledov za razumevanje vseh mogočih današnjih gibanj, da se je od samega začudenja hotel dokopati vsaj do razumevanja teh pojavov, ki so v našem življenju že davno skoraj popolnoma ugasnili in so ostali samo klavirni ostanki brez življenjske vsebine. V naslednjem hočem podati dvojce kratkih misli. V iskren predarek, da-li niso vendarle resnične in prepotrebne za razumevanje vseh naših notranjih in zunanjih, duševnih in fizičnih naporov.

Zame omenjeni plesi niso bili ne zabava in ne razvedrilo. To pa zato, ker se jih nisem aktivno udeležil in je bila edina kretnja, ki sem jo prispeval, ploskanje, odobravanje, zadovoljstvo. Pestrost narodnih noš, množica gibov, njih pomen in izraz ter končno njih čudovita sorodnost, so na najprimitivnejši način pričali in tudi izpričali kako neutemeljeno in neupravičeno so postavljene meje, ki ločijo in razdvajajo, mesto, da bi združevale in spajale. Prav tako so dokazale naše domače plesne skupine, koliko je pri nas žive, bogate, lepe in resnične folklore, ki bi s svojo preprostostjo, iskrenostjo in veličino bila zmožna dati nove in prepotrebne življenjske sile za prepod naše mlačne narodno-kulturne volje. Ta nastop je živo pokazal, da smo po tej strani obubožali prav zaradi tega, ker smo pozabili na tiste simptome, ki so bili

večno naši in o katerih bi nihče ne mogel — vključ vsej svoji zagrizenosti in nadutosti — reči, da niso naši. Pri tem je prva in pred vsem svetom vidno kapitulirala avstrijska oblast, ki je našim Koroščem prepovedala zaplesati »Visoki rej pod lipom«. K tej prvi stvari naj bi omenil še nekaj vsakdanjega. Toliko narodnih veselice, kot jih imamo v Sloveniji, jih menda ni zlepa kje po svetu. Redko katera narodna veselica je brez plesnega programa. Še redkeje pa so narodne veselice, na katerih bi mesto modernih plesov zaplesali narodni ples. Naj bi ta festival pokazal pot nazaj k našemu ljudskemu rajanju in da je to vsesplošno potrebno, naj bi potrdile naslednje misli.

Naj bi ne ostala telesna vzgoja zgolj pri muskulaturi. Ni končni cilj telesne vzgoje doseči čim večjo razsežnost. Naše telo je gotovo ustvarjeno za kaj višjega. In zdi se mi, ko bi telesna vzgoja izgubila ono surovo, zgolj materialistično oblikovanje, bi brez dvoma pričela postajati resnična kultura. Tukaj lahko zapišem besedo ples, ker vem, da bo prav razumeta. Kdor je to razumel, bo gotovo pritrldil. Pri gibanju, posebno pa pri otroškem, bi se duše in telesa spojile v rajanju v eno, vsak in vsi skupaj bi izkričali kar jih mori. Individualizem, obseden od skupnega ritma, bi plesal in med njim in ekstremom bi ne bilo nobene razlike. Harmonija bi bila neizbežna in nihče bi ne čutil, da se mu bogati duša in raste telo. In prav v tem je veličina narodnega, skupnega plesa, ko začutijo vsi navzoči, en ritmus, eno nerazumljivo vsebino, eno lepoto, občestvenost, življenje. Da je pri nas Slovanih, usmerjenih na zapad, nastala kriza narodnih plesnih zbvorov, ki pa nikakor ni tolika, ko v zapadnih državah, je pa gotovo krivda v individualistični usmerjenosti današnjega človeka, ki ne pozna skoraj več skupnosti. Čut za občestvenost mu je skoraj popolnoma izginitil, vsaj meščansko-liberalnemu tipu. Zato je današnja doba popolnoma nemogoča ustvariti take resnično družabne plesne, kot so »kolo«, »četvorka« in »beseda«. Da je to resnica, najbolj živo občutimo Slovenci, ker smo bili najbolj izpostavljeni vplivom individualno-meščansko-liberalne kulture. Ob priliki tega festivala pa smo lahko z veseljem ugotovili, da je še naj-

več tozadevnih demokratičnih oblik ohranjenih prav pri Slovanih, kar pa se je zahvaliti slovenskemu čutu za kolektivnost in občestvenost ter teatralično gledanje vsega življenja.

Kdor je, kakor sem že uvodoma omenil, vsaj toliko resnično prisostvoval plesom, je tudi lahko opazil živo kontradikcijo med plesalci in gledalci. Gledalci so hoteli razumeti ves ples, čemer jih je tudi, gotovo nemišljeno, zavajala pisana razlaga plesov. Ples ni film. Krik ni nobena določena beseda, pa tudi ne glas in vendar ga lahko postaviš v vrhunec veselja ali pa žalosti. In da je to resnica, ne more nobena umetnost tega tako izraziti, kakor prav ples. In s krikom se prične človekovo življenje. In vse življenje je gibanje, z vetrom in žitnim poljem, z živaljo in človekom. Nekje sem čital, da je vsaka umetnina avtonomen izraz naše duševnosti. Torej je ples umetnost. Plesni gib je živa slika, misel v gibu pesem. Ali ni potem slikar, pesnik, glasbenik in končno vsak človek plesalec v najvišjem pomenu besede? Torej je ples vendarle sinteza vseh temeljev človeške kulture. Tudi to je pokazal festival, da ples pri nas nima tistega mesta, kot bi ga moral imeti. In skoraj gotovo je, da bo vključ vsemu temu ostala naša publika pri starih opernih in operetnih baletih, ki so se zatrosili in zaredili v času »sončnih kraljev«. Takrat je izgubila moška osebnost v plesu vsak pomen. Ples je postal igračkanje in erotika, kar je v pretežni večini še danes.

Iz vseh teh misli, tako se meni zdi, se da dovolj jasno posneti, da je prav za prav, moral bi biti, prav narodni ples tisti, ki naj bi nam pokazal nova pota pri vzgajanju naše mladine. Tisti mladi vzgojitelji, ki so dovzetni za to, naj bi pričeli o tem resno razmišljati. Saj to ni tako enostavna stvar, kakor izgleda na prvi pogled. Končam naj z Gradnikovo mislijo, da nam mladina šimijev, fox-trota in sličnih stvari, ki razdvaja dušo in telo, ne bo skovala nobene svetle bodočnosti. Morda se nam bodo prav z otvoritvijo narodnih in skupnih plesov pokazala za bodočnost nova pota k pravi telesno-duševni vzgoji, ki bo sinteza vseh v človeku konstruktivno-pozitivnih življenjskih elementov.

Vojko J.

Splošne vesti

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE DAVORINU TRSTENJAKU

V Kostajnici, v savski banovini, je bila v nedeljo 16. septembra odkrita spominska plošča Davorinu Trstenjaku, velikemu šolniku in pedagoškemu pisatelju. Na griču »Djed« v bližini Kostajnice, sedaj prirodnem parku, ki ga je zasadil za časa svojega učiteljevanja v tem kraju Trstenjak s svojimi učenci, je izbralo tamkajšnje sresko društvo JUU lep prostor kamor je postavilo skupno s prebivalstvom skromen spomenik svojemu vzorniku in svojemu učitelju.

Svečanostim so prisostvovali, poleg zelo velikega števila tamkajšnjega prebivalstva tudi zastopniki JUU, predsednik tov. Ivan Dimnik, tajnik tov. Milinko Lazić ter predsednik sekcije JUU za savsko banovino tov. Đuro Logomerac. Tudi »Hrvatski pedagoško-književni zbor« in »Udruženje meščanskošolskega učiteljstva« sta poslala svoje zastopnike. Iz vseh bližnjih in daljnih krajev je prihitelo nad 400 učiteljev(ic), da so počastili spomin svojega voditelja.

Svečanost je otvoril s svojim govorom g. Branko Sekirica, sreski šolski nadzornik, ki je najprej prečital brzojavke Nj. Vel. kralju, prosvetnemu ministru in banu savske banovine. V svojem govoru je poudaril velike zasluge pokojnega Trstenjaka na prosvetnem in socialnem polju ter velik pomen njegovega pedagoškega dela. — Po njegovem govoru je predsednik sreskega društva JUU tov. Pavle Matijašević odkril spominsko ploščo.

Tov. Ivan Dimnik je v krasno zasnovanem govoru orisal življenje in delo pokojnega Trstenjaka in v imenu Jugoslovenskega učiteljskega udruženja položil latorjev venec. Nadalje so govorili še zastopniki omenjenih društev in nekdo v imenu bivših Trstenjakovih učencev.

Zvečer je priredilo učiteljsko pevsko društvo »Ivan Filipović« v Kostajnici slavnostni koncert.

† MILADIN CVIJOVIĆ

Dne 5. septembra t. l. je umrl v Beogradu bivši upravitelj osnovne šole kralja Aleksandra I. Pokojni tovariš Cvičević je bil med učiteljstvom zelo poznan in priljubljen. Posebno vneto je deloval za prosper našega Udruženja in je bil eno dobo celo podpredsednik.

Kmalu po rojstvu je prišel v Gornji Milanovac, kjer je dovršil osnovno šolo in nižjo gimnazijo. Učiteljsko šolo je obiskoval in dovršil v Beogradu. Služboval je na raznih krajih, povsod pa je bil vztrajno delaven, vreden in natančen. Kot podporočnik se je udeležil balkanske vojne. V svetovni vojni je dosegel čin podpolkovnika in bil za zasluge, ki si jih je stekel v borbi za naše osvobodjenje večkrat odlikovan.

Bil pa ni samo dober in vreden učitelj, marveč tudi vnet prosvetni delavec. Delal je v »streljaški družini«, v kmetijskih zadrukah, »Narodni odbrani«, pri »Jadranski straži« i. dr. Pri »Rdečem križu« je bil predsednik, kjer ga je sredi dela zalotila prezgodnja smrt.

Za velike zasluge, ki si jih je stekel v šoli in pri prosveti naroda, je bil odlikovan z redom sv. Save IV. in V. reda.

Prezgodaj, star šele 58 let je zapustil naše vrste, prerana smrt nam je iztrgala verne tovariša in borca. Slovensko učiteljstvo, posebno tovariši iz vodstva sekcije, ki smo poznali njegove vrline, žalujemo ob njegovem preranem grobu. Slava njegovemu spominu!

— Oblednico septembrskih žrtev bomo praznovali dne 20. IX. Spomnimo se ta dan narodnih mučnikov s tem, da uporabljamo Narodni kolek 20. IX. 1908.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

— Šolsko-vrtnarska razstava za katero se marljivo pripravljajo učitelji-vrtnarji celjskega sreza bo pokazala ne samo vrtno pridelke, ampak tudi ves kompleks ostalih disciplin, ki so v organski zvezi s šolskimi vrtovi. Po svoji razporedbi bo razstava razdeljena na 23 oddelkov. Vsak oddelek bo uredil poseben šolski vrtnar, ki mu bodo ostali prispevali material. I. oddelek bo pokazal načrte in slike lepih vrtnih skupin odnosno šolsko mladino pri delu. II.—IV. oddelek bo demonstriral drevesničarstvo, šolski sadonosnik in precepljevanje. V V. oddelku bomo videli naravne in umetne oblike drevja, ki se gojijo na vrtu. VI. oddelek nam bo predložil borbo s sadnimi škodljivci. V VII. oddelku bodo razstavljeni vrtni pridelki; pri teh ne bo šlo toliko za izredne pridelke, kakor da se po kaže, kako vpliva zemlja, podnebje in trud na kakovost rastlin. Prav zanimiv bo VIII. oddelek, pod značko delovna šola; tu bodo ročni izdelki, samostojni spisi, risbe in slike šolarjev o domačem šolskem vrtu. Gospodinjje bo zanimal IX. oddelek z napisom: zelenjadni vrt. V prav večjih rokah je X. oddelek, ki nam bo pokazal cvetličarstvo na šolskem vrtu. Modernim zahtevam bo odgovarjal XI. oddelek, ki bo pokazal, kako naj bodo današnje šolske sobe in šolska poslopja okrašena. V XII. oddelku bodo razstavljene vrste prsti posameznih vrstov, način izboljševanja in pripomočki. XIII., XX., XXI. in XXII. oddelek prikazujejo tehnični del, orodje, praktične predmete. Uporaba v ku-

hinji, shranjevanje in uporaba vrtnih pridelkov bo ponazorjena v XIV. in XV. oddelku. Prav izdaten bo XVI. oddelek s šolskim čebelarstvom; ne moremo se ravno hvaliti, da bi bil celjski okraj idealen za rejo medonosnih muh, vendar ni šolskega vrta, ki bi za pouk ne imel čebelnjaka. Zaradi tega je precej upravitelj, ki so z dušo in telesom čebelarji ter dosegajo v svoji stroki tudi lepe uspehe.

Razstava šolskih vrtov bo združena tudi s perutninsko celjskega sreza. Vsa prireditel bo po dosedanjih dispozicijah 14. in 15. oktobra v prostorni telovadnici okoliške deške narodne šole v Celju. Lanski dobro uspeli šolsko vrtnarski razstavi v radovljiškem srezu bo sledil letos celjski srez in morda še kateri drugi. S sreskimi razstavami se učiteljstvo intenzivno pripravlja na predvideno banovinsko razstavo šolskih vrtov.

— Učiteljice gospodinjstvo nadaljevalnih šol! Izšla je knjižica: Prehrana — Kuhanje, ki sta jo spisali tov. Marija Pleško in tov. Marjeta Prašnikar, založil in izdal pa Odbor učiteljic gospodinjstvo nadaljevalnih šol. Snov je prilagojena načrtu gosp. nadaljevalnih šol. Zelo uporabljiva bo tudi pri pouku gospodinjstva na narodnih šolah. Naroča se pri tov. Mariji Pleško na Vrhniki. Prvi rok za naročanje je do 7. oktobra, naslednji termin se objavi naknadno. Držite se terminov, ker je to nujno, radi hitrejšje in cenejše odpreme. Tovarišice, naročite takoj, ker je naklada majhna, knjižica pa potrebna pri pouku. Nobena gojenka in absolventka gosp. nad. šol ne sme biti brez nje. Naročnino poravnajte po priloženi položnici. Cena izvodu 4 Din. Tej knjižici sledi v najkrajšem času druga: Dom. — Obleka in perilo.

Odbor učiteljic gosp. nad. šol.

— Celjsko učiteljsko društvo. Kljub ponovnim opominom so nekateri člani še vedno na dolgu s članarino za preteklo šolsko leto. Ne le, da s tem otežkočajo že itak težke blagajniške posle, ampak povzročajo z opetovanimi opomini tudi občutne izdatke. Letos n. pr. za preko 100 Din. — Kako naj nadalje označimo postopanje onih, ki so s pričetkom novega šolskega leta izstopili iz organizacije, ne da bi bili istočasno povedali, kdaj mislijo poravnati zaostalo članarino! Kako pridejo redni člani do tega, da plačujejo stanovske liste za druge — neredne, ki se poleg tega še drugače okoriščajo z organizacijo! Prosim tem potom poslednjič, poravnajte zaostalo članarino najkasneje do konca septembra t. l. — Občni zbor je tu! Članarino za šol. l. 1934./35. pošiljajte do nadaljnjega po starem: redni člani po 16, z osnovnošolskimi učitelji poročene učiteljice pa po 8 Din mesečno.

Blagajnik.

— Nujna potreba razširjenja naše gluho-nemnice. Kakor vsako leto, se je tudi letos priglasilo za sprejem v gluho-nemnico preko 50 otrok. Sprejetih je bilo le 12, ker ni več prostora. To se dogaja leto za leto in lahko izračunamo, koliko otrok med tem časom odraste predpisani starosti in ostane brez pouka. Sedanji zavod je bil ustanovljen za potrebe bivše Kranjske, zato je povsem jasno, da ne more ustrezati potrebam vse banovine. Učiteljstvo ima težko delo na tej šoli, posebno še, ker primanjkuje učnih prostorov, primernih bivalnic in delavnic. Spalnice so prenapolnjene. Vsi prostori so bili proračunani na največ 60 gojencev, danes pa jih je v zavodu skoraj še enkrat toliko. Ker pa bi bilo treba vsaj za 250 gojencev prostora, je nujno potrebno, da se zavod v najkrajšem času razširi, da bo mogel sprejeti v pouk in vzgojo vse gluho-neme otroke iz naše banovine. Ali bi ne bilo prav, da se te važne in človekoljubne ustanove spomnijo naši mecen in pomagajo bedni gluho-nemi deci do prepotrebne pouka in vzgoje. V tem oziru so nam lahko lep vzgled naši bratje na jugu, ki ob raznih prilikah izdatno podpirajo take važne karitativne ustanove.

— Sekcija Podmladka Jadranske straže pri kralji. banski upravi opozarja šolska upraviteljstva in poverjenišтва Podmladkov Jadranske straže, da se mora po čl. 11. pravil PJS izvršiti občni zbor Podmladka ob začetku šolskega leta. Na občnem zboru se voli novi odbor ter se določi program dela za tekoče šolsko leto. Prične naj se z delom takoj, kjer PJS še ne obstoja, naj se ga skuša ustanoviti. Članarino je mogoče kriti iz zimskih prireditel. Vsi dohodki Podmladkov so njihova last. Denar je povsod naložiti v poštini hranilnici. Podmladki, ki so z »Izveštaji o PJS«, dostavljenimi jim od Sekcije v mesecu juniju, še izostali, naj jih popolnijo nujno odpošljejo na Sekcijo PJS. Kjer še nimajo Podmladki napisnih tabel, naj jih zahtevajo od svojih sreskih načelstev. Za vsa pojasnila se je obračati na Sekcijo, ki bo tudi letos razpošiljala propagandno čtivo in pomorske slike.

Čuvajmo naše morje!

— Telovadba v I. razredu nam je delala večkrat preglavico, ker nismo vedeli kaj početi.

Bajželj: »Vesele ure« nam dajejo vsestranska navodila in dovolj snovi za vse leto. Cena vezani knjigi 30 Din, broš. 24 Din.

Naroča se v knjigarnah Učiteljske tiskarne v Ljubljani in Mariboru.

— Deljeno uradovanje je bilo s septembrom zopet uvedeno v državnih uradih. V stanovskem tisku se je že večkrat razpravljalo o tem vprašanju in poudarjalo koristi nedeljenega uradovanja v prid države. V zadnji številki »Našega glasu« je o tem predmetu daljši članek, ki poudarja posebno to-le: Uradnik ima pri nedeljeni službi dovolj časa za odpočitek, prihaja v urad svež in izpočit,

zato dela z veseljem in uspehom. Pri nedeljenem uradovanju mu je tudi olajšana skrb za življenje. Uradniki, ki so navezani samo na svoje prejemke žive težko, posebno ako morajo preživljati veliko družino. Zaradi štednje si more najeti uradnik le cenejše stanovanje, in ta so navadno izven središč. Dosti uradnikov pa stanuje izven mesta, kjer so stanovanjske prilike ugodnejše. Pri dolgi, štirikratni dnevni hoji v urad in iz urada izgubi mnogo časa neglede na škodo, ki jo utrpí na obleki, posebno na obuvalu. Vsled pomanjkanja časa se tudi ne more tako posvetiti izobrazbi in vzgoji otrok, kar vendar vsak skrben oče želi, saj je to edina dota, ki jo more dati svojim otrokom. So pa še drugi razlogi, ki govorje za nedeljeno uradovanje. Skušnja uči in je tudi dokazala, da se ob enkratnem uradovanju opravi isto delo kakor pri deljenem. v gotovih prilikah pa tudi več. Tudi za občinstvo ni brez pomena kako so razporejene ure v uradih. Ker je običaj, da posejajo stranke urade dopolne, je v korist tem in uradom samim nedeljeno delo, saj se lahko zglasijo v uradu ob urah, ko so drugi obrati zaprti. To velja posebno za občinstvo, ki prihaja po raznih opravkih in v urade s kmetov. Enkratno nedeljeno uradovanje pa tudi ni brez pomena za državno blagajno, ker se pri tem izdatno prihrani na kurivu in razsvetljavi. Uradništvo vseh vrst si iskreno želi uvedbo nedeljenega uradovanja.

— Naš sadni rod je naslov lični knjižici, ki jo je izdal Ivan Dolinšek, sadjar v Kamnici pri Mariboru. Na kratko obravnava o zemlji, podlogah v času sajenja, v naročanju dreves, o pripravi zemlje, o sajenju in razdalji ter o obrezovanju dreves. Nadalje nas seznanja z glavnimi sadnimi škodljivci in boleznimi ter navaja sredstva za pokončavanje. Nato sledi poglavje opisov raznih sadnih sort. Knjižico, ki je bogato ilustrirana zaključuje poglavje o gnojenju in koleadar za škropljenje sadnega drevja. Učiteljem vrtnarjem bo to lepo delce dober priročnik za delo v šolskih drevesnicah in šolskih sadovnjakih, pa tudi kajzopet pri pouku iz sadjarstva, zlasti pa pri naročanju sadnega drevja. Toplo priporočamo.

Osebne zadeve

—i Napredovali so 15. VII. 1934. v VIII. skupino učitelj(ce): Drobnik Anica iz Begunj (Logatec); Dominko Frančiška iz Dol. Nemške vasi (Novo mesto); Bartenjev Emilija iz Jesenic (Radovljica); Jerala Franja iz Pred-dvora (Kranj); Kac Elizabeta iz St. Ilja pri Velenju (Slovengradec); Šantič-Bajič Vera iz Laškega potoka; Štiblar Ivan iz Kapel Brežice); Šušteršič Josipina iz Zabukovja (Brežice); Tavčar Angela iz Javorniškega Rovta.

—i Prevedeni so 15. VII. 1934. v IX. skupino učitelj(ce): Canadija Dragica iz Stane-tincev (Ljutomer); Dobaja Emilija iz Krupliv-nika (Mur. Sobota); Bizjak Veronika iz Šulin-cev (Mur. Sobota); Flajs Franc od Sv. Bolfen-ka na Kogu (Ptuj); Debevec Rozalija iz Ze-navelj (Mur. Sobota); Debevec Boris iz St. Janža (Krško); Krulc Vekoslava iz Dobrovni-ka (Dol. Lendava); Lampič Stanko na Vratih (Drav.).

Učiteljski pravnik

—§ Kadrski rok — sprejem v državno službo.

Vprašanje, ali more postati moška oseba, ki je 21 let stara, pa še ni odslužila svojega roka pri vojski, državni uradnik (uslužbenec), je bilo rešeno že leta 1928., ko je ministrstvo vojske in mornarice s svojim rešenjem Br. 28.409 z dne 5. X. 1928. odločilo, da so rekruti oproščeni vojaške službe do dneva nastopa službe v kadru.

Zakon o civ. uradnikih iz leta 1923. je do-ločal v čl. 4. točka 5., da ne more postati drž. uslužbenec oseba, ki je že dovršila 21. leto starosti; vendar pa navaja v čl. 133., ki govori o prestopu službe, v točki 10., da prestane služba po zakonu samem, če dovrši uslužbe-nec 21. leto starosti, ako ni odslužil svojega roka, ali ni oproščen vojaške službe. Enake določbe ima tudi uradniški zakon iz leta 1931. v § 3./8. in v § 104. točka 11. Iz določbe točke 11. § 104. je jasno, da more postati drž. usluž-benec tudi oseba, ki je 21 let stara in potr-jena v vojake, kajti služba ji prestane po ci-tirani določbi še-le tedaj, ko je pozvana na odslužitev rednega kadrskega roka. — (Roč. kat. str. 40.)

Uslužbenec, ki je pozvan na odslužitev kadrskega roka ne poda ostavke na drž. služ-bo, temveč samo javi, da je pozvan, in nadre-jena oblast mu na podlagi tega izda odločbo v smislu § 104./II. § 105. in 103., da se odpušča iz državne službe. Postopek glej v Roč. kat. str. 61. Če je pa uslužbenec odpuščen iz kadr-skega roka kot začasno nesposoben — glej postopek na str. 172 Roč. kataloga.

§ Pravilna navedba imena v prošnjah in vlogah je n. pr. »Grum Antonov Ivan« in ne »Ivan Antonov Grum«. Predpis o rabi imen v tej obliki sloni na naravni podlagi, kar smo že svoječasno objasnili in obnavljamo to po-novno. Ko je otrok rojen, ima le očetov pri-meek v gornjem primeru »Grum«, in sicer je po očetu »Antonov«, pri krstu pa je dobil še svoje ime »Ivan«. Pravilno se torej ta oseba naziva: Grum Antonov Ivan. Roč. Katalog stran 33!

I. B A J Ž E L J

VESELE URE

so potrebne za vsako šolo in za vsakega razrednika v osnovni šoli. - Knjiga nam daje navodila za moderno telesno vzgojo v I. razredu.

Kar smo že dolgo pogrešali,

to smo sedaj dobili. - Naročila za knjigo sprejema UČITELJSKA TISKARNA v Ljubljani. — Cena broš. 24 Din, trdo vez. 30 Din

—§ »Predmet (zadeva) spredaj«, išči ga, če je spis obsežen tudi delj časa, kar gotovo ne pospešuje hitrega poslovanja, pa tudi ne nudi takojšnje ugotovitve, kaj spis-vloga vse-buje. Zadevno bi bilo mogoče prav upoštevati navodila v Roč. kat. 1934./35. na str. 36.

Naša gospodarska organizacija

g Naše gospodarske ustanove. V poročilu »Učit. tov.« o naših gospodarskih in socialnih ustanovah smo pogrešali »Društvo upokoje-nega učiteljstva v dravski banovini«, ki tudi vrši važno delo, da izplačuje posmrtnine de-dičem po smrti društvenikov in tako olajša bedo in omogoči učitelju stanu primeren po-greb. Zlasti velike važnosti je za one tova-riše, ki so zamudili pristop k učit. samopo-moči. Sedaj je nekaj nad 350 članov in je želeli, da se število poveča. Sprejemni pogoji so ugodni. V udruženju JUU je bila zadnja leta neka napetost med aktivnimi tovariši in upokojenci. Kar so zakrivali posamezniki, ne sme in ne more kaliti dobrih odnosov v ve-liko učiteljski skupini, h kateri pripadajo tako upokojenci, kakor aktivni in brezposelni mla-di tovariši.

Vedno se moramo zavedati, da smo učitelji; vsaka škoda, ki zadene upokojence ali aktivne, poročene ali neporočene, je naša skupna škoda. V splošnem še ne sme biti razlike, je li učitelj (nezaposlenec, upokojenec) v organizaciji ali ne, saj so mladi tovariši brez službe in dohodkov in tudi večina upo-kojencev je v tako slabem gospodarskem po-ložaju, da ne zmore visoke članarine. Na vsak način pa spadajo vsi aktivni v organizacijo in naj bodo vendar enkrat stari osebni spori pozabljeni.

S.

Učiteljska tiskarna

—t Vabilo k pristopu. Naša največja in najstarejša zadruga je Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Na zadnjem obč. zboru je bila izvoljena taka uprava in tako načelstvo, ka-kor je to želela naša sekcija JUU v interesu učiteljstva in tiskarne same. Nobeno drugo podjetje ne more tako dobro uspevati, kakor naša tiskarna, ki ima v učiteljstvu in v šolah stalno zagotovljen priroden krog odjemalcev.

Zato mora biti vsak učitelj član Učiteljske tiskarne. Kot član ima 15% popusta pri vsem kupljenem blagu, ki ga je založila za-druga. Zadrudni delež je 250 Din, toda lahko se ga plača v desetih mesečnih obrokih. Jamstvo je samo enkratno. Nobene ovire torej ni, da tudi vsi tisti ne postanete člani, ki do se-daj še niste. Za borih 25 Din, plačanih deset-krat zaporedoma, postanete lahko solastnik tako velikega podjetja, kot je Učiteljska ti-skarna. Torej, izvolite! Potrebne tiskovine za pristop dobite pri sekciji JUU v Ljubljani ali pa direktno pri Učiteljski tiskarni.

—t Zvonček. Ker se je zagotovilo nove vire dohodkov za kritje stroškov bo izhajal tudi v šol. letu 1934/35. Bil je vedno priljubljen pri šolski mladini, zlasti starši so ga či-slali. Prepričani smo, da bo naročila vsaka šola vsaj 1 izvod, in bo učiteljstvo priporočalo naročitev premožnejšim staršem. Cena 30 di-narjev letno.

—t Učila. Po raznih šolah leži nešteto deloma ali popolnoma pokvarjenih fizikalnih aparatov, ker jih učiteljstvo radi pomanjka-nja orodja in raznih priprav samo ne more popraviti. Učiteljska tiskarna sprejema se-daj v popravilo vse stare fizikalne aparate in izvrši delo potom strokovnjakov v naj-krajšem času po zmernih cenah.

—t Vsak učitelj mora imeti »Ročni za-pisnik« (Din 16'—) in Zakon o narodnih šo-lah (nova, popravljena izdaja Din 14'—). Opo-zorite novo nastopivše tovariše na te, zlasti za nje neobhodno potrebne knjige.

—t Lavtarjeva računska metoda je mo-derna in nacionalna. To je vzrok, da se je že takoj spočetka hitro uvedla po vseh šolah, ki so bile količkar narodnostno ogrožene. Ker je Učiteljska tiskarna v Ljubljani natisnila preurejene in moderno opremljene Lavtarjeve računice in ker je istotako izdala njegovo »Ukoslovje«, ni nobene ovire več, da se ne bi uvedla ta metoda računskega pouka po vseh naših šolah.

Mladinska mafica

VSEMU UČITELJSTVU!

Da se izognemo nepotrebnim stroškom in neljubim zamudam, prosimo naše cenjene poverjenike in učiteljsko sploh, da se držijo pri nabiranju naročnikov naslednjih naših navodil:

1. Naj se poizkuša vzdržati skozi vse leto kolikor mogoče stalno število naročnikov.

2. Naj se zaključi nabiranje naročnikov za publikacije že s 1. majem.

Ker gredo v začetku maja že prve knjige Mladinske matice v tisk in se mora določiti naklada že tedaj, prosimo odbor Mladinske matice cenjene poverjenike in vse tovariše sploh, da se res natančno drže omenjenega roka. Za kasnejša naročila odklanja odbor vsako odgovornost in uprava bo mogla ustreči zamudnikom le, v kolikor bo še zaloge na razpolago.

Glede naročevanja naj služijo še ta-le podrobna navodila:

Vsak naročnik plača Din 2'50 ter prejme za to 8 številčk »Našega roda« in 4 knjige »Mladinske matice«. To naročnino lahko plača v devetih obrokih po Din 2'50. Ker pa je mogoče redno izhajanje in ekspediranje lista le, če se brezdvomno računa z gotovim stalnim številom naročnikov, nujno prosimo podpisani odbor, da bi vplivali poverjeniki na naročnike, da vplačajo vsaj polovico celoletne naročnine takoj ob pričetku leta, ostanek pa v nadaljnjih mesečnih obrokih po Din 2'50 ali vse obenem v februarju.

Kdor prekine vplačevanje med šolskim letom, izgubi pravico do vseh nadaljnjih številčk »Našega roda« in do knjig »Mladinske matice«.

Obroki naj se nakažejo redno vsak mesec najpozneje do 5. dne, pričenši z oktobrom.

Ekspedicija »Našega roda« se izvrši redno vsak mesec do 20. (prva številka torej do 20. oktobra). Vse poverjenike vljudo prosimo, da nam s pravočasnim nakazovanjem naročnine pomagajo držati se točno tega roka.

Kdor bi lista do tega dne ne prejel kljub pravočasnemu nakazilu, naj takoj reklamira.

Naročevanje in nakazovanje se vrši edino po poštinih položnicah. Na zadnji strani naj se označi točno število izvodov, in sicer v rubrikah za dotične mesece. Morebitna nakladna ali anticipatna naročila naj se navedejo prav tako v rubrikah onih mesecev, za katere velja naročilo. Prosimo, da se radi enostavnosti in ekonomičnosti vsak mesec nakaže le en znesek. Za devet obrokov prejmejo poverjeniki po 9 položnic, deseta naj se porabi za vplačilo naročenih izvodov za šolsko knjižnico.

Ob tej priložnosti prosimo poverjenike, da take rezervirane vezane izvide »Našega roda« in »Mladinske matice« za šolske knjižnice naroče že takoj v oktobru, ker bi drugače lahko naklada ne zadoščala.

Doplačilo za vezavo knjig »Mladinske matice« znaša 13 Din — za »Naš rod« pa 12. Vezava za »Naš rod« pride v poštev le za šolam rezervirane izvide; za druge naročnike ne moremo posameznih številčk »Našega roda« rezervirati in jih ob koncu leta vezati, ker je to neizvedljivo. Pač pa sprejemamo za vse naročnike doplačila za vezavo »Mladinske matice«; prosimo pa, da se taka doplačila točno označijo v za to določeni rubriki na poštinih položnicah. Za šole naročeni vezani izvidi »Našega roda« in knjig »Mladinske matice« stanejo skupno Din 47'50. Naroče naj se torej takoj v oktobru, plačajo pa se lahko tudi pozneje, ko dobe upravitelji od krajevnih šolskih odborov sredstva na razpolago. Tu opozarjamo vsa šolska upraviteljsva, da je prosvetno ministrstvo z odlokom od 30. julija 1931. O. n. br. 51.443 priznalo veliko vrednost »Mladinske matice«, in je s tem intenzivni propagandi za naročevanje odstranjena vsaka morebitna ovira.

Če bi se kak naročnik z Vaše šole preselil drugam, naj se to upravi »Mladinske matice« naznani na posebni dopisnici, in sicer na ta-le kratek način: N. N. se je preselil dne v Tu je plačal na račun »Mladinske matice« že obroke.

Poštni stroške, ki jih imajo poverjeniki pri tem delu, naj si odtegnejo od nakazane naročnine.

Vse cenjene tovariše in tovariše opozarjamo, da se bodo med letom objavljala v »Učiteljskem tovarišu« vedno vsa potrebna pojasnila in navodila, zato jih prosimo, da posvete rubriki »Mladinske matice« v našem stanovskem glasilu posebno pozornost.

ODBOR MLADINSKE MATICE,

v Ljubljani, dne 17. septembra 1934.

Alb. Širok, tajnik. Andr. Skulj, predsednik.

Iz zapisnika I. seje M. M.

1. Vsi odborniki so pripravljeno obdržati svoja stara mesta, le tov. Slapšak ostane samo še pri literarnem odseku. Za izpraznjeno mesto se vpraša tov. Samca, če je pripravljen vstopiti v odbor.

2. Sklenilo se je, da se bodo delale odslej pismene pogodbe tudi za dela, ki bodo pri nagradnem tekmovanju nagrajena.

3. Odbor sprejme predlog urednika »Našega roda«, da se Kunaverjev prevod iz angleščine »Povesti potnikov« s prevajalčevim dovoljenjem uporabi v »Našem rodu«.

4. Za ameriški mladinski list, ki bo izhajal za izselence, se dovoli uredništvo, da črpa gradivo — z navedbo vira — iz »Našega roda«. To velja do preklica in pod pogojem, da se omenjeno uredništvo samo od primera do primera domeni z avtorji posameznih stvari, ki jih misli ponatisniti.

5. Naj se poskrbi do prihodnje seje od Učiteljske tiskarne proračun za »Naš rod«. Tiskarna naj predloži tudi vzorec papirja, ki ga nam lahko nudi.

6. Naj se napravi proračun za »Koštanjko«, ki bi izšla v Gradnikovem prevodu v izrednih publikacijah v 3-barvnem tisku.

7. za nabiranje naročnikov naj se natisne in razpošlje čim prej posebna okrožnica na šole.

8. Seje bodo odslej ob sredah ob 20. uri.

Kratko poročilo o delu M. M. je prinesla tudi zadnja številka »Slovenskega učitelja«, ki je pravkar izšla! Povod zato so ji dale zadnje redne publikacije.

Učiteljski pevski zbor JUU

—p Na izrecno željo bolgarskih tovarišev, ki so v Beogradu posetili predsednika tov. Dimnika, bo priredil Učiteljski pevski zbor koncertno turnejo v Bolgarijo. Turneja se bo vršila v marcu ali aprilu prihodnjega leta. Po dosedanjem načrtu se bodo turneje lahko udeležili tudi tovarišice in tovariši, ki ne sodelujejo v zboru. Vse predpriprave vrši upravni odbor UPZ in bo članstvo o vsem podrobno informiral pri vsakem pevskem tečaju ter v stanovskem glasilu.

Pri zadnjem pevskem tečaju se je opazilo, da so nekateri člani neopravičeno izostali. Odbor se zaveda težko in upošteva raznoliko zaposlenost članstva pri drugih društvi in prireditvah; vendar pa prosimo vse, da redno in točno posejajo pevске tečaje, ki so neprecenljive važnosti.

Radi netočnosti poedincev je ovirano vsako delo. Člani, ki so izostali pri zadnjem tečaju, so prejeli posebno okrožnico, po kateri se naj ravna. Sklicevali bomo tečaje le takrat, ko bo imel odbor zagotovilo od zadostnega števila članov, da se bodo tečaje udeležili. Na turnejskih koncertih bodo mogli sodelovati le redni in točni pevci (-ke). Udeleženci (-ke) na zadnjem tečaju so se obvezali, da se prihodnjega tečaja, ki bo 13. in 14. okt., gotovo udeležijo.

Šolski radio

Nekaj misli

k letošnji otvoritvi šolskega radia

Vzgojitelji, v pravem pomenu besede in prav tako vse vzgojne institucije, katerih edini smoter življenja je in mora biti grajenje trdnih osnov za čim bogatejšo in pravilnejšo življenje, ki naj bi bilo posvečeno skupnemu delu v dobro posameznika, naroda in države, nikakor niso mogli prezreti vseh onih velikih modernih pojavov vsem tistim, ki so se hoteli ljudstvu približati in ga z bogastvom svoje duše oploditi, ni nobenega dvoma. Da pa je našel pri nas radio pot tudi v šole in s tem do otrok našega podeželja, je pa korak naprej v razvoju našega šolstva, kakršnega najbrže ne bo zlepa več deležno.

Tri leta že obstoja naš radio. Če prebiras njegovo »zgodovino« in se seznanjaš z vsemi zaprekami, ki jih je bilo treba odstraniti, ko pregleduješ ves bogati program, ki so ga nudile šolske radio-ure naši mladini, pa tudi učiteljsvu, ko spoznaš, koliko dela, volje, vztrajnosti in požrtvovalnosti je bilo položeno iz ljubezni do mladine na žrtvenik našega šolstva, ko na podlagi vsega tega uvidevaš, da je prav šolski radio tista velesila v pedagogiki, ki je edina zmožna sprejeti najprej in na najlažji pa tudi najhitrejši način, vse vzgojne metode, ki imajo v sebi najbolj zdrave in najmočnejše kati za mlado rast se ti vzbudi v srcu ena sama želja, da naj bi se, v kolikor se še niso, združile okrog našega šolskega radia najboljše naše učiteljske moči, ker le na ta način je mogoča njegova razvojna pot z neokrnjenim zanosom v širino in dolžino, v višino in globino, navzven in v notranjost naše mladine, tiste, ki bo prej ali slej vendarle morala pokazati plodove tega velikega, z ljubeznijo oplojenega vzgojnega prizadevanja. Da pa bo ta uspeh res tak, kakor bi bilo želeli, bo pa treba vključiti vsemu še veliko dela, preden nam bo zagotovljen. Za začetek je bila potrebna organizacija, za razvoj je potrebna še temeljitejša organizacija, če pa hočemo, da bo dosegel naš šolski radio tako stopnjo razvoja in tak uspeh, kakršnega bi po svoji moči lahko in moral, bi morala pa tudi organizacija čim prej doseči svoj višek. Ne samo organizacija po svoji zunanosti, ki pa mora biti brez dvoma tudi odlična, marveč tudi in predvsem organizacija načrtov in programov, ki morajo biti izpeljani do vseh potankosti tako, da ne bo zamujen noben trenutek, da bo vsaka ura odgovarjala svoji nalogi, da bo snov in vsaka beseda odbrano seme, iz katerega je izključen slab in piškav sad.

Naša učiteljska sekcija se je že od vsega početka zavedala tega velikega poslanstva

šolskega radia, zato mu je posvečala tudi svojo pozornost. Gotovo pa je, da ni v njeni moči, da bi dajala kakršnokoli materialno podporo. Njej je mogoča edinole zgraditev vzgojnega programa za šolski radio in pa čim podrobnejše in popolnejše organizacije. To dvojje je brez dvoma osnova in bistvo vsega prizadevanja. Vse to prizadevanje pa bi ne doseglo pravega uspeha, če ne bi vsem tem načrtom in njih pomenu odgovarjala organizacija šolskega radia po posameznih šolah. To pa more in bi na vsak način moralo zastaviti vse svoje prizadevanje učiteljsvu. Zanj bi ne smelo biti nikakih zaprek v tem pogledu. Ena glavnih nalog onih šol, ki še nimajo svojega aparata, bi morala biti čim hitrejša nabava le tega. Če je učitelj, ali pa učiteljsvo te ali one šole res doumelo potrebo radia in jim je res kaj do vzgoje in izobrazbe svojih otrok, potem se mi zdi, da je ni ovire, ki bi je ne mogli odstraniti. Z dobro voljo in prizadevanjem bi se že zbralo toliko denarja, da bi se nabava omogočila. Saj je nič koliko prav izdatnih načinov, kako si dobiti sredstev v ta namen. Prav presenetljivo je, kako so v nabiranju za naš šolski radio marljive nekatere šole. Poiskale so vse mogoče možnosti in njihovo prizadevanje bo kmalu kronano z uspehom.

Se ena stvar je, ki naj bi jo h koncu omenil. Naš šolski radio je edina sila, ki bi mogla ustvariti iz vsega našega šolstva pravo zajednico. Tista rdeča nit, ki bi povezala vse naše šolstvo, ne oziraje se na razne nevšečne vsakdanje stvari, ki prav za prav ne spadajo v pravi pojem šole, bi morala postati tako izrazita in tako močna, da bi je ne bilo sile, ki bi jo mogla pretrgati. Prav to, ki je eno največjih poslanstev našega šolskega radia, bi moralo napotiti slehernega učitelja, da bi o tem razmišljal. Zato bi moralo sodelovati pri tem, če že ne neposredno pa vsaj posredno, vse učiteljsvo z otroci vred, in sicer na ta način, da bi vsak skušal doprinesiti k popolnosti in izboljšanju svoje mnenje, sodbo in obsodbo. Zdi se mi, da šole takrat, ko bo to doseženo, bo dosegel naš šolski radio svoj namen. Zato bi bilo želeli, da v prihodnjem letu našega šolskega radia učiteljsvo kar najbudneje zasleduje njegovo delo in razvoj in da skuša s svojim posrednim ali pa neposrednim sodelovanjem doprinesiti kolikor je največ mogoče k njegovemu napredku.

S tem, ko stopamo v novo leto našega šolskega radia, se moramo predvsem zavestati, da čimprej bomo dosegli čim več, preje nam bo mogoč korak naprej. In da je prav to korakanje v življenju z razvojem časa in kultom dela osnova vsemu našemu vzgojnemu dejstvu, da je prav trezno presojanje modernih pojavov in volja do dela tisto, kar nam kaže pravo pot, je več ko jasno. Naj nam bodo v bodočem letu te misli v jasni zavesti, naj nam bodo merilo in kazipot.

Ena stvar pa je, ki ne trpi nikakega ugovora, namreč ta, da čim prej bo imela naša hribovska vas svoj šolski radio, prej ji bo mogoč razgled širom ožje in širše domovine in preko meja. Otroci pa, ki bodo poslušali, se jim bo odprlo toliko novega, lepega in zanimivega, da bodo od začudenja obstrmeli. In od tu bo šla njihova pot navzgor!

Stanovska organizacija JUU

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUBLJI opozarja na šolsko-vrtnarski tečaj, ki se bo vršil v soboto 22. septembra 1934. za učiteljsvo litijskega sreza na litijski osnovni šoli. Tečaj, ki ga bo vodil banski nadzornik za šolske vrtove tov. Andrej Skulj, se bo pričel ob poldevetih jutraj. — Isti dan se bo vršila tudi odborova seja JUU — sreskega društva. Čas in prostor se bo določil na tečaju. — Prihodnje zborovanje, ki bo obenem redni letni društveni občni zbor, bo sredi oktobra v Ljubljani. — Zamudniki, poravnajte svoje zaostanke, sicer bo moral odbor poseči po naročilih zadnjega občnega zbora. — Šte poravnali že vsi člani po 5 Din v lanskoletni zaščitni sklad sekcije? Denar je treba izročiti preko domačega društva! — Odbornikom je bila dostavljena začetek septembra »leteča« okrožnica. Naj vsak informira o vsebini okrožnice svoje bližnje člane. — Predsednik.

— JUU SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA bo zborovalo v soboto 6. oktobra ob 9. uri v Murski Soboti. Dnevni red: Došli dopisi, poročila društvenih funkcionarjev, predavanje, volitve uprave in nadzorstva, slučajnosti. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v soboto 6. okt. ob 9. uri na deški narodni šoli v Kranju. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročila o skupščinah. 3. Občni zbor z volitvami. 4. Predavanje o našem morju, pred. g. Pirnat V. 5. Stanovski razgovori. Odbor.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG zboruje v soboto 13. okt. t. l. ob pol 9. uri predpoldne v dvorani Nar. doma v Mariboru. Dnevni red: 1. Objava dopisov. 2. Občni zbor: a) poročila funkcionarjev upravnega in nadzornega odbora (račun 1933/34.); b) delegatov obeh skupščin; c) referentov za Učit. dom, UGP, manjšinsko šolstvo, stanovske liste, protituberkulozno ligo, za Naš rod in Mlad. matico, društveno razsodišče, zaščito, Učiteljsko samopomoč, šol. vrtnarski krožek, ZKD, koncentracijo obmejnega delovanja i. t. d.; d) volitve novega upravnega in nadzornega odbora; e) proračun za l. 1934/35. 3. Če bo dovolj časa, pedagoško predavanje »Važno poglavje iz podeželskega šolstva« (M. V.). 4. Predlogi in slučajnosti. 5. Ob 10. uri poročilo sreskega šolskega nadzornika. Predloge je vsaj 3 dni pred zborovanjem poslati tov. predsedniku, kateremu naj v istem roku sporoče tov. upravitelji tudi imena neorganiziranih tovarišev (-ic) s posameznih šol. Vsi funkcionarji in navedeni referenti naj si pripravijo za občni zbor pismena poročila, ki jih nato oddajo društveni upravi. Vsi člani upravnega in nadzornega odbora in vsi referenti se pozivajo, da pridejo isti dan ob pol 9. uri, torej eno uro pred zborovanjem k seji. K zborovanju so vabljeni in naj se tam prijavijo tudi naši nenaimešeni tovariši abiturienti (-ke) tega sreza! Kot lani, ponavljam tudi letos, da pri obračunu našega društvenega dela velja: »Točni računi, dobri prijatelji!« Smo člani društva, ki je vsem zajednica v delu in odgovornosti! Zadržani pošljite opravičila! Članarinski dolžniki, požurite se! Vauda Mirko, t. č. predsednik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Zbori: Revija nove zborovske glasbe. Ureja Zorko Prelovec, upravlja Joško Jamnik, zalaga pevsko društvo Ljubljanski zvon. Letnik X., št. 4. je izšel. Vsebinsko glasbenega dela: E. Adamič: »Zenska mi v goste gre«, »Furmanska« obe narodni za mešan zbor, L. Horvat: »N'č bom več vinca piv« (Koroška narodna), D. Bučar: »Venček 6 narodnih za moški zbor«. — Vsebinska književnega dela: Z. Prelovec: »P. H. Sattnerju v slovo«, Z. Prelovec: Praški pevski festival 1934. Iz naših organizacij in društev. Novosti. Razno. Iz uredništva in upravnitva. Književno priložilo krasijo slike p. H. Sattnerja, združenih moških zborov na pevski svečanosti v Pragi in starost POC ter vodje vsega slovanskega pevstva, ki je letos praznoval 70 letnico rojstva. — Naj bi ne bilo nobenega pevskega društva, nobenega zbora in nobenega pevca in pevke, ki ne bi bili naročniki na svoj pevski list! Letna naročnina le 50 dinarjev, plačljiva tudi v obrokih, samo, da je plačana na št. 12134 ček. računa poštne hranilnice.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izpraznjen optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalo orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

šolske zvezke

vsakvrstne, za šolo in domače vaje

šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve

Vam nudi vedno

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44